

Триадицкий епископ Фотий

Проповед в Неделя трета на Великия пост

Кръстопоклонна

18 март (5 март ст. ст.) 2012 г.

Ние с вас, възлюбени, обикновено схващаме Кръста като символ на скърбите, изпитанията, трудностите, които срещаме в живота си. Ала кръстът, Христовият Кръст е преди всичко извор на благодатна сила, която просвещава, укрепява, радва всеки верен следовник на Спасителя. В Синаксара, тоест в четивото след шеста песен на канона в чест на днешния кръстопоклонен възкресен ден, се казва, че празнуваме поклонението на драгоценния и животворящ Кръст, който ни подкрепя, утвърждава, утешава. Но благодатната сила на Кръста подкрепя, дава духовна отрада на тези, които с неговата сила се борят, и то дейно, за да придобият послушание към Божията воля. Ние усвояваме плодовете от кръстната жертва на Спасителя не пасивно, а дейно, като сами драговолно се отричаме от себе си и се разпъваме – разпъваме се за страстите и похотите, за света, лежащ в зло. Ако ние нямаме решимост да водим такава борба, за да придобием послушание към волята Божия, ако ние не се решаваме драговолно да се разпнем, то тогава ние не ще можем да се приобщим изобщо към тайната на Кръста. А единствено чрез приобщаването към тази тайна Божията благодат може да ни промени, да ни преобрази от себелюбци в Божии чеда, в Божии приятели, в богове по благодат.

Себелюбието е несъвместимо с тайната на Кръста. Ето, аз изговарям тия думи, вие ги чувате, но едва ли и вие, и аз можем опитно да усетим и разберем до каква степен сме роби на себелюбието. *Аз* искам, *аз* настоявам, така на *мен* ми се ще, *аз* мисля – и искам другите непременно да се съгласят с мен, *аз* имам нужда – и другите трябва да я удовлетворят. *Аз*, *аз*, *аз*... Ето че живот в Христа, драговолно разпъване, участие в тайната на Кръста са несъвместими с господарското място на това *аз* в нашето същество. Господ Иисус Христос казва: „Никой няма любов по-голяма от тая да положи душата си за своите приятели. Вие сте Ми приятели, ако вършите всичко онова, що ви *Аз* заповядвам... Не вие Мене избрахте, но *Аз* вас избрах и ви поставих да идете да принасяте плод, и плодът ви да пребъдва” (Йоан. 15:13, 14, 16). За какъв плод става тук реч? За добрите дела сами по себе си? Не, защото отделни добри дела, които ние мислим, че заслужават похвала, са само листа от изсъхнала смоковница. Тук става дума за този плод, който се възплъщава, разбира се, и в добри дела, става дума за този плод, който принася свършената любов, която се разпъва за ближния, подобно на Христос.

Само отричането от себе си може да открие пътя към постигане на светоевангелска, на Христова любов. А постигането на такава любов е Христова повеля, отправена към всички ни без изключение. Само тази любов, разпънатата любов, любовта, която обезсилва, изсушава и умъртвява себелюбието, може да даде плод и може да ни преобрази от – уви! – Христови противници в Христови приятели. А ние, макар и да изповядваме православно вярата си в нашия Господ Иисус Христос, ставаме Негови противници всеки път, когато се противим явно или скрито срещу Неговите свети заповеди, когато не искаме, не желаем да ги следваме в угода на самите себе си.

Ето този плод от приобщаването към тайната на Кръста светът не може да види, не може да го оцени, особено ако този плод не се проявява в достижения, оценявани

като полезни за всички. Тайната на Кръста преобръща критериите на природния човек, на човека, който не познава опитно Спасителя чрез благодатта на Светия Дух. Ето защо тия, които се опитват да възприемат, да тълкуват Христовото Евангелие, изобщо Божието Откровение в духа и посредством критериите на дадена епоха, според ценностите и предписанията на този свят, са въвн от действителността Христова. Верен следовник на Спасителя, ще подчертая отново, може да бъде само този, който е готов да се отрече от себе си и със силата на Кръста да се бори да придобива същинско, искрено, дълбоко послушание към светата воля Божия, изразена в словото на живия Бог. Следователно всички видове безкръстно християнство са лъже-християнство. Християнството не е учение или религия, призвано да обслужва потребностите или капризите, мечтите, бляновете на природния човек, на човека, който не желае да се отрече от себе си и да се разпъне драговолно, да се приобщи към силата на Кръста, към тайната на Кръста, към радостта и светлината на Кръста. Никакво християнство по традиция, никакво битово православие, никакво интелектуално православие, никакви други разновидности на християнството не могат и не бива да стават подменящи удобни заместители на същинското християнство, на това християнство, което може да бъде познато и усвоено единствено в лоното на светата Православна Църква чрез приобщаване към тайната на Христовия Кръст. Човеколюбецът, Богочовекът Христос да ни просвети със силата, светлината на Своя драгоценен и животворящ Кръст, та да положим добро начало, същинско начало на нов и непрекъснато обновяващ се светоевангелски православен християнски духовен живот за наше спасение и за слава на Триединния Бог – Отец, Син и Дух Свети сега и всякога, и в безкрайността на бъдещия век! Амин.